

שיעור 3

עלות הרכישה / התמורה

כאשר חברה רוכשת השפעה מהותית בחברה הנרכשת, החברה הרוכשת יכולה לשלם לבעלי המניות של הנרכשת באמצעות מגוון מאוד רחב של אפשרויות. הכלל העיקרי אותו עלינו לזכור במסגרת עלות הרכישה הוא שלא משנה כיצד בוצע התשלום – הוא תמיד ייכלל במסגרת עלות הרכישה **בשווי ההוגן**.

1. **רכישה במזומן** – הרוכשת משלמת מזומן בתמורה למניות הנרכשת – סכום המזומן תמיד משקף את השווי ההוגן
2. **תמורה בנכסים** – הרוכשת מעבירה נכס לבעלי המניות של הנרכשת בתמורה למניות הנרכשת. בעלות הרכישה נכלול את השווי ההוגן של הנכס שהועבר, ומנגד נרשום רווח / הפסד הון בספרי הרוכשת כהפרש בין השווי ההוגן לערך בספרים.
3. **תמורה במניות הרוכשת** – הרוכשת מנפיקה את הון המניות שלה ומיד לאחר העסקה בעלי המניות של הנרכשת הופכים לבעלי המניות של הרוכשת. נכלול את המניות שהונפקו בשווי ההוגן.
4. **תמורה נדחית** – תשלום בגין מניות הנרכשת, אשר לא מתבצע במועד הרכישה, אלא בתקופה מאוחרת יותר. התמורה הנדחית תירשם בשווי ההוגן במועד הרכישה, שיחושב לפי הערך הנוכחי של התשלום העתידי בהתאם ל**ריבית השוק של החברה הרוכשת**.
5. **תמורה מותנית** – רכישת מניות של חברה אחרת, כאשר סכום הרכישה נגזר גם מהתחזיות העסקיות העתידיות של החברה הנרכשת. לחברה הנרכשת יש אינטרס להראות תחזיות כמה שיותר טובות על מנת להגדיל את שווייה, ומצד שני היות ומדובר רק בתחזיות הרוכשת מתנה חלק מהתשלום בגין המניות בהתרחש תנאים עתידיים כגון גובה ההכנסות / גובה הרווחיות (EARN OUT). במסגרת עלות הרכישה נכלול את התמורה המותנית בשווי ההוגן, כאשר הוא נגזר מ2 פרמטרים:
 - א. מחיר ההון של הרוכשת – מחיר להיוון
 - ב. ההסתברות לקיום התנאי
 ייתכן שבתקופות עוקבות השווי ההוגן ישתנה. מדובר באירוע שאינו מחייב התאמה, כלומר **לא נתקן את עלות הרכישה (ח' השקעה) אלא נספוג את השינוי ברווה"פ של הרוכשת**.
- חריג – במידה והתמורה המותנית תשולם באמצעות המכשירים ההוניים של הרוכשת ואותם מכשירים עומדים בהגדרת הון לפי IAS 32 הרי והשווי ההוגן של התמורה המותנית במועד הרכישה ייזקק כנגד קרן הון בספרי הרוכשת, ואילו בתקופות עוקבות לא נשנה את ההון גם אם שווי התמורה השתנה. במקרה והתנאי לא מתקיים קרן ההון תסווג לפרמיה (IAS 32 – מחיר קבוע כמות קבועה (FIX TO FIX)).
6. **נטילת התחייבות** – הרוכשת נוטלת מבעלי המניות של הנרכשת את התחייבויותיהם. ייתכן מצב שבדומה להנפקת הון, הרוכשת תנפיק לבעלי המניות של הנרכשת **אגרות חוב**. בכל מקרה החברה הרוכשת תכלול בעלות הרכישה את השווי ההוגן של ההתחייבות שניטלה / את השווי ההוגן של האג"ח שהונפק, כאשר שווי הוגן מחושב כתזרים מזומנים מהוון של ההתחייבות לפי מחיר ההון של הרוכשת.

עלויות עסקה – כאשר רוכשים השקעה המקנה לחברה הרוכשת השפעה מהותית ובגין הרכישה נוצרו עלויות עסקה, הרי ובדומה לרכישת נכס פיננסי לפי IFRS 9 (למעט נכס פיננסי הנמדד בשווי הוגן דרך רווה"פ) יש להוון את עלויות העסקה להשקעה (עלות הרכישה).

שינויים בשיעורי החזקה

ירידה בשיעור ההחזקה ← מימוש השקעה
עליה בשיעור ההחזקה ← רכישה נוספת

<u>מימושים</u>			<u>רכישות</u>		
(ירידה בשיעור החזקה)			(עליה בשיעור החזקה)		
↓	↓	↓	↓	↓	↓
<u>לפני</u> – IFRS 10	<u>לפני</u> – IAS 28	<u>לפני</u> – IAS 28	<u>לפני</u> – IAS 28	<u>לפני</u> – IAS 28	<u>לפני</u> – IFRS 9
שליטה מעל 50%					פחות מ-20%
	<u>אחרי</u> – IFRS 9	<u>אחרי</u> – IAS 28	<u>אחרי</u> – IFRS 10	<u>אחרי</u> – IAS 28	<u>אחרי</u> – IAS 28
	איבוד השפעה מהותית	השפעה מהותית	שליטה מעל 50%	השפעה מהותית	השפעה מהותית
			1. שווי הוגן השקעה IAS 28 – חלק מעלות צירוף העסקים	Step by step רק בגין התוספת	שווי הוגן השקעה לפי IFRS 9 מהווה חלק מעלות הרכישה של השפעה מהותית
			2. הפער בין שווי הוגן ל- IAS 28 ברווה"פ		

רכישות

IFRS 9 השקעה במניות ← IAS 28 השפעה מהותית

שווי הוגן דרך רווח והפסד / שווי הוגן דרך OCI (יש לשחרר OCI לעודפים).

עלות הרכישה

- א. שווי הוגן של ההשקעה הקודמת (IFRS 9).
- ב. עלות הרכישה הנוספת

רווה"פ

כאשר החברה מחזיקה בהחזקות שאינן מקנות לה השפעה מהותית, ולאחר מכן מבצעת רכישה נוספת שבגינה שיעור ההחזקה עולה מעל 20%, הרי ואנו נכנסים לתכולת IAS 28 ובאותו המועד יש לחשב עודפי עלות ומוניטין. במסגרת הרכישה עלינו לכלול את **השווי ההוגן של ההשקעה הקודמת לפי IFRS 9**, כלומר רגע לפני הכניסה ל- IAS 28 נעמיד את ההשקעה הקודמת על שוויה ההוגן כנגד רווה"פ / כנגד OCI.

במידה וההשקעה טופלה לפי שווי הוגן דרך OCI עלינו למיין את ה- OCI לעודפים בחברה הרוכשת. הסיבה לכך היא שאנו מבצעים מימוש רעיוני של ההשקעה הקודמת בשווי הוגן ומשתמשים בכספי התמורה לצורך רכישת השקעה מהותית.

IAS 28 השפעה מהותית ← IAS 28 השפעה מהותית

STEP BY STEP

<u>מוניטין</u>	<u>חלקי בשווי הוגן נכסים נטו</u>	<u>עלות הרכישה</u>
בגין שיעור החזקה הנוסף בלבד	בגין שיעור החזקה הנוסף בלבד (לשים לב בין הנפקה לצד ג לבין רכישה ישירה)	בגין שיעור החזקה הנוסף בלבד

מימושים

IAS 28 השפעה מהותית ← IAS 28 השפעה מהותית

– דוגמא

לפני – 40%

אחרי – 20%

ח' בנק

ז' השקעה 275

ח' הפסד הון / ז' רווח הון P.N

	<u>השקעה אחרי</u>	<u>השקעה לפני</u>	
	1000	1000	הון ב'
	* <u>20%</u>	* <u>40%</u>	
	200	400	חלקי בהון
$100 * 20\% / 40\% =$	50	100 (נתון)	ע.ע מזוהים
$25 * 20\% / 40\% =$	<u>25</u>	<u>50</u> (נתון)	מוניטין
	275	550	

$550 - 275 = 275$

החל ממועד הירידה בשיעור החזקה (מועד המימוש), הטיפול יבוצע לפי שיעור החזקה החדש לפי IAS 28. אם המימוש היה ב-30.6, הרי ורווחי האקוויטי שיחושבו יחולקו ל-2 חלקים –

א. עד 30.6 לפי שיעור החזקה של 40%

ב. מיום 1.7 לפי שיעור החזקה של 20%

כאשר נחשב את ערכי חשבון ההשקעה ליום האחרון של השנה (מועד חתך) הרי וההרכב ישקף את שיעור החזקה ביום האחרון (20%).

IAS 28 השפעה מהותית ← IFRS 9

– דוגמא

לפני – IAS 28 30% – 300

אחרי – IFRS 9 10% – 120 שווי הוגן

<u>10% שנותר</u>	<u>מימוש IAS 28</u>
$300 * 10 / 30 = 100$	$300 * 20 / 30 = 200$
<u>120</u>	<u>240</u>
20	40

60

ח' בנק 240 (תמורה – נתון)

ח' השקעה IFRS 9 (שווי הוגן במועד המימוש) 120

ז' השקעה במועד המימוש 300

ח' הפסד הון / ז' רווח הון P.N 60

דוגמא רכישה בשלבים ומימוש (עמוד 33)

7/18	4/19	10/19	7/20	12/20
$\frac{5K}{100K} = 5\%$	$\frac{5K + 20K}{100K} = 25\%$	$\frac{25K + 10K}{100K} = 35\%$	$\frac{35K - 5K}{100K} = 30\%$	$\frac{30K - 23K}{100K} = 7\%$
IFRS 9	IAS 28	IAS 28	IAS 28	IFRS 9
שווי הוגן דרך OCI		s.b.s	מימוש יחסי	אבדן השפעה מהותית

תנועה חשבון השקעה

ח' השקעה	32,500		0	12/17
ז' בנק	32,500			
		$5000 * 6.5 =$	32,500	7/18
ח' השקעה	3,500			
ז' קרן/OCI	3,500		<u>3,500</u>	שערך P.N
ח' השקעה	3,390		36,000	12/18
ז' קרן/OCI	3,390		<u>3,390</u>	שערך P.N
ח' השקעה	157,560			
ז' בנק	157,560	$5000 * 7.878 =$	39,390	4/19
ח' קרן/OCI	$39,390 - 32,500 = 6,890$		157,560	רכישה
ז' עודפים	$3500 + 3,390 = 6,890$		90,900	רכישה
ח' השקעה	42,500		42,500	רווחי אקוויטי
ז' רווחי אקוויטי	42,500			
ח' בנק	21,000		<u>(21,000)</u>	דיבידנד
ז' השקעה	$60,000 * 35\% = 21,000$		309,350	12/19
ח' בנק	$5000 * 9.7 = 48,000$		(47,943)	מימוש
ז' השקעה	49,943		<u>48,750</u>	רווחי אקוויטי
ז' רווח הון	P.N 557			
ח' השקעה	48,750		310,157	12/20 לפני מימוש
ז' רווחי אקוויטי	48,750		(310,157)	מימוש IAS 28
ח' בנק	$23000 * 12 = 276,000$		<u>84,000</u>	IFRS 9
ז' השקעה	310,157			
ח' השקעה	$7000 * 12 = 84,000$		84,000	
ז' רווח הון	P.N 49,843			

1/4/19 – עליה לראשונה להשפעה מהותית

עלות הרכישה

	39,390	שווי הוגן השקעה קודמת
$20K * 7.878 =$	<u>157,560</u>	מזומן
	196,950	

דיבידנד רווח 2019 רווח 2018 7/18

חלקי בשווי הוגן נכסים נטו

$600K + 100K + 200K * 3/12 - 20K =$	730,000	הון ב' 1/4/19
	<u>* 25%</u>	
	182,500	חלקי בהון
	<u>0</u>	עודפי עלות מזוהים
	182,500	

מוניטין I

196,950	עלות הרכישה
<u>182,500</u>	חלקי בש"ש נ"נ
14,450	

1/10/19 – עליה מ-25% ל-35% S.B.S

עלות הרכישה

$10K * 9.09 =$	<u>90,900</u>	מזומן
	90,900	

רווח 2019 4/19

חלקי בשווי הוגן נכסים נטו (10%)

$730K + 200K * 6/12 =$	730,000	הון ב' 1/10/19
	<u>* 10%</u>	
	83,000	חלקי בהון
	<u>0</u>	עודפי עלות מזוהים
	83,000	

מוניטין II

90,900	עלות הרכישה
<u>83,000</u>	חלקי בש"ש נ"נ
7,900	

רווחי אקוויטי

	//////	25%	35%	
	1/19	4/19	10/19	12/19
$200 * 6/12 =$	<u>1/4 - 1/10</u>		<u>1/10 - 31/12</u>	$= 200 * 3/12$
	100,000	רווחי ב'	50,000	
	<u>* 25% =</u>		<u>* 35% =</u>	
	25,000	חלקי ברווח	17,500	
	<u>0</u>	הפחתת ע.ע.	<u>0</u>	
	25,000	רווחי אקוויטי	17,500	
		42,500		

10/19 רווח 2019 דיבידנד

הרכב

$830K + 200K * 3/12 - 60K =$	820,000	הון ב' 12/19
	<u>* 35% =</u>	
	287,500	חלקי בהון
	0	עודפי עלות מזוהים
	14,450	מוניטין 1
	<u>7,900</u>	מוניטין 2
	309,350	

7/20 - ירידה מ-35% ל-30%

	<u>השקעה אחרי</u>	<u>השקעה לפני</u>	
$820K + 150K * 6/12 =$	895,000	895,000	הון ב' 1/7/20
	<u>* 30% =</u>	<u>* 35% =</u>	
	268,500	313,250	חלקי בהון
	0	0	ע.ע מזוהים
$14,450 * 30 / 35 =$	12,386	14,450	מוניטין 1
$7,900 * 30 / 35 =$	<u>6,771</u>	<u>7,900</u>	מוניטין 2
	287,657	335,600	

$335,600 * 5 / 35 = 47,943$

רווחי אקוויטי

		35%	30%		
		10/20	7/20	12/20	→
$150 * 6/12 =$	<p style="text-align: center;"><u>1/1 - 1/7</u></p> <p style="text-align: center;">75,000</p> <p style="text-align: center;"><u>* 35% =</u></p> <p style="text-align: center;">26,250</p> <p style="text-align: center;"><u>0</u></p> <p style="text-align: center;">26,250</p>	רווחי ב'	<p style="text-align: center;"><u>1/7 - 31/12</u></p> <p style="text-align: center;">75,000</p> <p style="text-align: center;"><u>* 30% =</u></p> <p style="text-align: center;">22,500</p> <p style="text-align: center;"><u>0</u></p> <p style="text-align: center;">22,500</p>	$= 150 * 3/12$	
		חלקי ברווח			
		הפחתת ע.ע.			
		רווחי אקוויטי			
		48,750			

7/20	רווח 2020		הרכב
$895 + 150K * 6/12 =$	970,000		הון ב' 12/19
	<u>* 30%</u>		
	291,000		חלקי בהון
	0		עודפי עלות מזוהים
	12,386		מוניטין 1
	<u>6,771</u>		מוניטין 2
	310,157		

שינויים בשיעורי החזקה – הנפקה לצד ג'

ייתכן ושינויים בשיעורי החזקה יתרחשו גם בעקבות הנפקת מניות ע"י החברה המוחזקת. כלומר, אם החברה המוחזקת הנפיקה מניות אז יתכנו 3 מצבים –

חברה ב' 10,000 מניות

חברה א' 40%

חברה ב' הנפיקה 10,000 מניות נוספות

א. החברה המחזיקה השתתפה בהנפקה בשיעור הנמוך משיעור החזקתה ערב ההנפקה

$$\frac{4,000 + 2,000}{10,000 + 10,000} = \frac{6,000}{20,000} = 30\% < 40\% \text{ מימוש}$$

ח' / ז' השקעה

ז' בנק

ח' הפסד הון / ז' רווח הון P.M

ב. החברה המחזיקה השתתפה בהנפקה בהתאם לשיעור החזקתה ערב ההנפקה

$$\frac{4,000 + 4,000}{10,000 + 10,000} = \frac{8,000}{20,000} = 40\% = 40\% \text{ ללא שינוי}$$

ח' השקעה (סכום הרכישה)

ז' בנק (סכום הרכישה)

ג. החברה המחזיקה השתתפה בהנפקה בשיעור העולה על שיעור החזקתה ערב ההנפקה

$$\frac{4,000 + 5,000}{10,000 + 10,000} = \frac{9,000}{20,000} = 45\% > 40\% \text{ SBS}$$

דוגמא הנפקת מניות ע"י החברה הנרכשת (עמוד 35)

מצב א

	30%	לפני
$\frac{30,000 + 0}{100,000 + 20,000} = \frac{30,000}{120,000} =$	25%	אחרי

ירידה בשיעור החזקה ← מימוש

	<u>השקעה אחרי</u>	<u>השקעה לפני</u>	
$500K + 160K =$	660,000	500,000	הון ב' 12/18
	<u>* 25%</u>	<u>* 30%</u>	
	165,000	150,000	חלקי בהון
	0	0	ע.ע מזוהים
$20K * 25 / 30 =$	<u>16,667</u>	<u>20,000</u>	מוניטין
	181,667	170,000	
	11,667		

<u>חברה א</u>	<u>חברה ב</u>
ח' בנק 0	ח' בנק 160,000
ח' השקעה 11,667	ז' הון מניות 20,000
ז' רווח הון 11,667 P.N	ז' פרמיה 140,000
<p>במידה והתמורה ל20,000 המניות הנוספות הייתה נמוכה יותר (לדוגמא 100,000) היה נוצר הפסד הון.</p> <p>חלקי בהון היה 150,000 ← סה"כ 166,667</p> <p>מינוס = 166,667 - 170,000</p>	

מצב ב

		30%	לפני
		28%	אחרי
$\frac{30,000 + 3,600}{100,000 + 20,000} = \frac{33,600}{120,000} =$			

ירידה בשיעור החזקה ← מימוש

	<u>השקעה אחרי</u>	<u>השקעה לפני</u>	
$500K + 160K =$	660,000	500,000	הון ב' 12/18
	<u>* 28%</u>	<u>* 30%</u>	
	184,800	150,000	חלקי בהון
	0	0	ע.ע מזוהים
$20K * 28 / 30 =$	<u>18,667</u>	<u>20,000</u>	מוניטין
	203,467	170,000	
	33,467		

<u>חברה א</u>	<u>מחיר מניה 8</u>
$3,600 * 160,000 / 20,000 = 28,800$ ח' בנק	
ח' השקעה 33,467	
ז' רווח הון 4,667 P.N	

מצב ג

		30%	לפני
		40%	אחרי
$\frac{30,000 + 18,000}{100,000 + 20,000} = \frac{48,000}{120,000} =$			

גידול בשיעור החזקה ← SBS

<u>עלות הרכישה</u>	<u>חלקי בש"ה נ"נ</u>
מזומן $18,000 * 160K / 20K = 144,000$	חלקי בהון 114,000
144,000	ע.ע מזוהים 10% <u>0</u>
	114,000

מוניטין

<u>חלקי לפני</u>	<u>חלקי אחרי</u>	
הון ב' 12/18	500,000	660,000
	<u>* 30%</u>	<u>* 40%</u>
חלקי בהון	150,000	264,000

$160,000 * 40\% + 500,000 * 10\% = 114,000$

64,000

50,000